

FELINOLOŠKO DRUŠTVO LJUBLJANA – FDL

Vošnjakova 1, 1000 Ljubljana
Mob: 040 526 550, Faks: 01 549 31 48
info@fd-ljubljana.si
www.fd-ljubljana.si
Matična številka: 5277256
Davčna številka: 27171337
Številka računa: SI56 0201 0009 1880 112

NEGA OSTARELE MAČKE

Boljša prehrana in napredek znanja moderne veterine, sta dva pomembna razloga, da tudi mačke doživljajo vedno višjo starost. Še pred tridesetimi leti je večina mačk živela življenje prstoživečih mačk, ki so se nekontrolirano potikale naokoli in veliko jih je končalo kot žrtev prometnih ali drugačnih nesreč. Danes večina domačih mestnih mačk živi pod kontrolo in so manj izpostavljene tovrstnim nesrečam. Zelo visok davek, zlasti med mladimi živalmi je terjala mačja kuga, saj je bilo le malo živali zaščitnih z zaščitnim cepljenjem. Raziskave kažejo, da je dandanes situacija v večjem delu Evrope in ZDA precej drugačna in da je smrtnost zaradi mačje kuge vedno nižja. Študije prehrane, ki potekajo od šestdesetih let dalje, so pokazale kako pomembna je za mačjo prehrano vsebnost nekaterih aminokislin – zlasti taurina. Z razvojem kvalitetne komercialne hrane, so se posledično zelo zmanjšala nekatera obolenja, ki so bila vezana na deficitarno in nepravilno prehrano. V zadnjih petnajstih letih zato, kot posledica vsega navedenega, vedno več domačih mačk dočaka vsaj 12 let starosti, nekatere pa tudi precej več.

Kljub napredku veterine in pravilni prehrani pa je faktor, ki pomembno odloča o dolžini mačjega življenja, še vedno genetika. Prav tako kot pri ljudeh, je tudi pri mačkah dednost še vedno tista, ki ima nezanemarljiv vpliv na dolgost in kvaliteto življenja.

Pogosto slišimo razlage, da lahko vsako leto mačjega življenja izenačimo s sedmimi leti človeškega. To seveda ne drži. Eno leto staro mačko lahko primerjamo s sedemnajstletnikom, dve leti stara mačka pa se lahko enači s približno 24 let starim človekom. Po tej starosti pa se razmerje let mačjega življenja v primerjavi z človeškimi leti zmanjšuje in 10 let stara mačka nekako ustreza starosti petdesetletnika, pri petnajstih letih pa se približno ujema s starostjo 73-ih človeških let. (*Dr. Hines navaja, da je njegov najstarejši mačji pacient doživel 22 let, kar bi lahko enačili s prbl. 104 človeških let)

Kadarkoli se pogovarjamo o staranju, ne smemo pozabiti, da staranje ni bolezen, pač pa vrsta fizičnih in psihičnih sprememb, ki se dogajajo skozi leta. Znanstveniki smatrajo, da je staranje posledica celičnih sprememb, ki se akumulirajo in končno bistveno vplivajo na sposobnost regeneracije celic in tkiv.

Ena od sprememb, ki se kažejo pri starejših, je **povečano zlepljanje beljakovinskih verig**, kar posledično povzroča zmanjšanje elastičnosti tkiv. Zaradi **tanjšanja kolagena se tanjša tudi plast kože ob tem pa še odlakanost in celoten izgled dlake, po vsej verjetnosti pa je to tudi razlog za katarakto** s katero se pogosto srečujemo pri ostarelih mačkah. Prav tako kot pri ljudeh, nastopajo kot posledica delovanja prostih radikalov trajne poškodbe v strukturi DNA, mitohondrijih in proteinih, kar vodi v spontane celične mutacije in posledične spremembe in okvare.

Do sedaj ni še nihče našel načina, da bi obrnil procese staranja, lahko pa storimo marsikaj s čimer lahko kontroliramo in upočasnimo določene procese staranja in s tem naši mački omogočimo srečnejšo in prijetnejšo starost.

ZNAČILNI STAROSTNI PROBLEMI:

Artritis

Artritis in degenerativne spremembe sklepov lahko močno zmanjšajo mobilnost naše ostarele mačke. Artritične spremembe jim onemogočajo, da bi bile enako aktivne in igrive ali uspešne lovke, kot so bile v mladih letih. Te spremembe so le redkokdaj tako izrazite, da jih opazimo kot izrazito togo in opotekavo hojo ali da bi jim onemogočile skoke na stol, kavč ali okno, hojo po stopnicah in celo uporabo mačjega stranišča. Kadar pa so težave tako izrazite, jim lahko pomagamo tako, da jim naredimo vmesne stopničke, ki jim olajšajo vzpon na najljubše okno ali prostor na kavču. Z medikamenti in pravilno prehrano jim lahko

precej olajšamo bolečine in delno tudi izboljšamo gibljivost.

Poskrbeti moramo, da niso obremenjene s prekomerno težo. *Cosequin* lahko kot prehranski dodatek ugodno vpliva na ohranjanje in tudi delno obnovo hrustančnega tkiva. Na žalost mačke ne prenašajo določenih nesteroidnih protivnetnih zdravil. Nekatere mačke lahko dobivajo aspirin., vendar le izjemno nizke doze (~ 10 mg / kg telesne teže) in le vsak drugi ali še bolje tretji dan. V izjemno težkih primerih pa se bo veterinar odločil za terapijo s kortikosteroidi. **Mački, ki ima težave z artritisom lahko močno pomagamo tudi s tem, da ji skodelico za hrano in vodo dvignemo na nekoliko višji podstavek.**

Težave pri hranjenju

Večina starejših mačk prične izgubljati telesno težo.

Eden od razlogov je lahko ta, da izgubljajo vonj in za to jih hrana manj privlači.

Veliko mačk je navdušenih jedcev rib, zlasti tunine, prav takšna prehrana pa je dodaten razlog za aminokislinski deficit, saj veliko rib vsebuje tiaminazo, ki razgrajuje vitamin B1. Dokazano je, da imajo mačke, ki so imele prehrano bogato z ribami ali ribjo moko, krajšo življenjsko dobo od drugih.

Mačke pa kljub starosti razmeroma dobro absorbirajo maščobo, kar ob zmanjšanju gibanja pripelje do debelosti, ki je lahko razlog za razvoj diabetesa. Poskrbeti moramo za manjše in z maščobo manj bogate obroke.

Starejšim mačkam lahko brez škode dodajmo tudi omega-3 in omega-6, maščobne kisline, saj imajo te pomembno vlogo pri ohranjanju strukture celičnih membran živčnih tkiv in retine. Prav tako jim je v določenih primerih koristno dodajati vitamin B1, ter vitamin E in C, zlasti, če ne konzumirajo svežega mesa

Dehidracija

Stare mačke so bolj nagnjene k izgubi telesnih tekočin, kot posledici pregretja, stresa, utrujenosti ali zaradi zmanjšane delovanja ledvic ali ščitnice.

Pogosto tudi same od sebe pijejo manj tekočine kot mlajše živali, za to je pomembno, da jim skodelice z vodo nastavimo v različnih delih stanovanja, v vročih dneh pa jih lahko pred izsušitvijo zaščitimo tudi tako, da jim v gobček večkrat nakapljamo malo mlačne vode, ki smo ji dodali malo raztopine elektrolitov (Nelit). Prav neverjetno kako pozitivno se odzovejo na takšno "pomoč" in pogosto jih to vzpodbudi, da tudi same od sebe konzumirajo več tekočine.

Težave pri negi

Starejše mačke pogosto zaradi artritisa, problemov z zobovjem ali starostne demence, niso več sposobne uspešne osebne nege. Ta problem je lahko zlasti pereč pri dolgodelakih pasmah. Pomagamo jim z rednim vsakodnevnim česanjem, vsaj enkrat mesečno pa jih skopamo (pri tem moramo paziti, da se ne prehladijo). Redno česanje in krtačenje stimulira krvni obtok, izboljšuje strukturo dlake, odstranjuje odmrlo dlako, s tem pa preprečuje nabiranje dlake v želodcu in črevesju kar je lahko razlog za zaprtje in prebavne težave. V poletnih mesecih lahko dolgodelake mačke postrizemo in s tem nekoliko zmanjšamo to nevarnost. Dolgodlakim mačkam redno krajšajmo dlako okoli rektuma, saj ji bomo na ta način olajšali nego in preprečili neprijeten vonj po urinu.

Predolgi in/ali zadebeljeni kremplji

Pri starejših mačkah se zaradi zmanjšanja aktivnosti (praskanje in raztezanje), pričnejo pojavljati zadebeljeni kremplji, kar lahko povzroči boleče spremembe v bazi kremplja ali celo spremembe metakarpalnih koščic ali pa zrastejo predolgi in se zarastejo v blazinico na tački, kar je razlog za zelo boleče razjede. Starejši mački moramo tedensko pregledovati kremplje in jih po potrebi krajšati s ščipalcem za nohte.

Težave z zobovjem

Praktično skoraj vse stare mačke imajo dokaj resne probleme z zobovjem in ali ustno votlino. Nekatere imajo karies, večini se stanjša dlesen ali pa imajo zaradi oblog zobnega kamna kronično vnete dlesni. Pri tem ne gre zgolj za težave pri hranjenju in grizenju. Takšna kronična vnetja lahko usodno vplivajo na ledvice in srce. Večino teh problemov lahko preprečimo s pravilno prehrano (Oral care) in z rednim nežnim ščetkanjem zob, s čimer preprečimo nabiranje zobnega kamna. Pomembno je, da na tovrstno nego navadimo že mlade muce.

Vedenjski problemi

Težko je reči ali tudi pri ostarelih mačkah lahko govorimo o senilnosti ali pa se morda slabše ali manj odzivajo zaradi naglušnosti ali gluhosti.

Lastniki starih mačk opisujejo, da te včasih brez vidnega razloga podnevi ali ponoči pričnejo glasno mijavkati ali pa da se ne zmenijo več za svoje lastnike, druge pa spet popolnoma neorientirano tavajo okoli hiše, kar se nekako ujema z simptomi Alzheimerjeve bolezni pri ljudeh.

(Dr. Hines navaja, da je v nekaterih primerih dosegel izboljšanje z dodajanjem Anipryl-a, ki ga uporabljajo pri tovrstnih težavah pri ostarelih psih.)

Zmanjšanje ledvičnih funkcij

Najpogostejši razlog smrti pri starejših mačkah je

odpoved ledvic, kar je razumljivo glede na pretežno beljakovinsko prehrano mačk. Čeprav imajo mačje ledvice celo večje število glomerul od drugih sesalcev, terja njihova prehrana svoj davek. Funkcija ledvic se pri starejših mačkah počasi zmanjšuje, s tem pa tudi sposobnost čiščenja krvi, za to so stare mačke pogosto na robu uremije. **Vsak stres ali obolenje, ki povzroči zmanjšano pitje vode, je za to lahko za staro mačko usoden, če ji ne pomagamo z dodajanjem vode v obliki infuzije.**

Pomembna je tudi primerna dietna prehrana.

Hipertiroidizem

Povišano delovanje ščitnice je precej pogost pojav pri starejših mačkah. Posledično se pojavi zvišan krvni tlak, intenzivno pitje vode, izgubljanje telesne teže in težave s srcem.

Možna je terapija z radioaktivnim jodom ali pa z medikamenti.

Težave pri uporabi stranišča

Zaradi težav z ledvicami, diabetesa ali artritisa, se pri starejših mačkah lahko pojavijo tudi problemi pri uporabi mačjega stranišča.

Mački z artritisi moramo omogočiti uporabo stranišča, ki nima visokih stranic. Probleme z čistočo, ki nastopajo kot posledica bolezenskih stanj, nastalih zaradi disfunkcije določenih organov, pa lahko delno ublažimo tudi s tem, da ima mačka na razpolago več stranišč v različnih delih stanovanja.

Motnje pri regulaciji temperature

Starejše mačke imajo manjšo sposobnost homeostaze zato težje prenašajo mraz in vročino. Pozimi jim pretežno podhladitev, poleti pa vročinska kap. Čeravno je bila naša mačka morda poprej navajena opravljati svojo potrebo na vrtu, ji bo to z leti v zimskem času postajal vedno večji problem, za to ji postavimo mačje stranišče tudi nekje v hiši. Prav tako ji moramo omogočiti, da se pred mrazom lahko umakne na topel in varen prostor v hiši.

Pri ostarelih mačkah se lahko pojavljajo še rakasta obolenja, diabetes, in vnetni procesi prebavnega trakta.

KAJ TOREJ LAHKO STORIMO ZA NAŠO OSTARELO MAČKO?

Preprečujmo vsak nepotreben stres !

Že kot mladiča jo navajamo na občasne spremembe okolja in obiske pri veterinarju. Pri odhodu na dopust je bolje, da ostarelo mačko pustimo doma in si zagotovimo koga, ki jo bo oskrboval v času naše odsotnosti, kot da bi jo izpostavili stresu ob spremembi znanega okolja, če jo namestimo v hotel za živali. Če je bila mačka navajena dolga leta živeti sama, lahko prihod nove mačke ali kakega drugega hišnega ljubljence vpliva nanjo negativno. Poskrbimo za pravilno in redno prehrano. Poskrbimo za redno nego zobovja in temu prilagodimo strukturo hrane.

Poskrbimo za redno nego dlake in krempljev. Z igro jo stimulirajmo k rednem gibanju in ohranjanju muskulature in gibčnosti. Vsaj enkrat letno naj jo temeljito pregleda veterinar in opravi osnovne krvne preiskave.

IN NE NAZADNJE IMEJMO JO RADI, VZEMIMO SI ZANJO ČAS, ČIM VEČKRAT JO VZEMIMO V NAROČJE SE Z NJO POIGRAJMO IN JI DAJMO VEDETI, DA JE ŠE VEDNO NAŠA MALA, LJUBLJENA PRIJATELJICA !

© V.M. Godek - Vzrejališče perzijskih mačk SI*ALPHA'S